

Overzicht van organisaties en projecten straatburgerschap

Ciclope: Memory Lab

Ciclope is een collectief van sociaal geëngageerde audiovisuele kunstenaars dat bestaat uit mensen met 2 gemeenschappelijke kenmerken. De passie voor cinema én het statuut als nieuwkomer in een stad.

Sinds 2010 organiseren ze cursussen en workshops rond video, fotografie en audio. Daarnaast dragen ze ook hun werk en passie uit via tentoonstellingen en filmvertoningen die vaak gevolgd worden door een debat met het publiek. Als organisatie focussen ze zich op twee doelstellingen. Enerzijds trachten ze nieuwkomers het gebruik van nieuwe media (digitale film, digitale fotografie, animatie, enz.) bij te brengen. Anderzijds tracht het collectief ook zijn ervaringsdeskundigheid in te zetten bij het toegankelijker maken van het lokale Brusselse kunstennetwerk voor hun publiek.

Doorheen hun dagdagelijkse praktijk werd Ciclope geconfronteerd met een dubbele problematiek. Ten eerste was er het gebrek aan inhoud bij het gebruik van audiovisuele technieken. Ten tweede viel hen ook de afwezigheid van ruimtes waar mensen kunnen praten over thema's gelinkt aan identiteit en intergenerationale communicatie op. Met deze analyse zijn ze aan de slag gegaan.

Memory Lab

Twee artiesten van Ciclope, Xavier Solano en Vida Mehri, bundelden hun audiovisueel en autobiografische ervaringen tijdens de begeleiding van jongeren in hun ontwikkeling als nieuwkomer in de stad Brussel. Ze gingen samen met de jongeren op zoek naar hun levensverhaal en identiteit en verankerden deze zoektocht in een intergenerationale en interculturele context.

Ciclope zette een intensief, twee weken durend audiovisueel traject op. Dit bestond uit tien workshopsessies en twee masterclasses die gespreid werden over de krokusvakantie van 2017 en de paasvakantie van 2018. Tijdens de tien workshops stonden de thema's identiteit en intergenerationale communicatie centraal. Daarbij werden de jongeren ook gevormd in audiovisuele technieken. Het einddoel van deze workshops waren kortfilms die door de jongeren zelf werden gemaakt. Tijdens de masterclasses kwamen twee nieuwkomers, die hun intergeneracioneel migratieverhaal reeds cinematografisch weergaven, hun inzichten delen. Vanuit deze ervaringen werd de dialoog opgestart.

Minor-Ndako: MINOR LINK

Minor-Ndako biedt aangepaste zorg en begeleiding voor kinderen, jongeren en hun context in een problematische situatie. Ze richten zich tot kinderen uit alle windstreken en in het bijzonder tot de meest kwetsbare. Ze stellen participatie voorop en proberen maatschappelijke inclusie te realiseren. Ze willen een kwalitatief hulpverleningsaanbod verzekeren en een warm nest bieden waar kinderen en jongeren energie opdoen en kracht vinden om verder te gaan in het leven. Met vasthoudend engagement blijven ze zoeken naar een duurzame oplossing voor ieder van hen.

MINOR LINK

Het project MINOR LINK vertrekt vanuit een situatie in 2016 waarbij een grote groep niet-begeleide minderjarige vluchtelingen toekwam in België. In de eerste plaats werd er aandacht gegeven aan de dringendste nood, opvang. Maar daarna stelde zich een nieuwe uitdaging, die van de maatschappelijke integratie van deze jongeren.

Met het project MINOR LINK beoogt Minor-Ndako in één jaar tijd een ondersteuningsmodel uit te testen van ex-niet-begeleide minderjarige vluchtelingen voor niet-begeleide minderjarige nieuwkomers. Dit ondersteuningstraject steunt vooral op ervaringsdeskundigheid en participatie. Het is de bedoeling om steun te bieden aan niet-begeleide minderjarige nieuwkomer door middel van het inzetten van de ervaringsdeskundigheid van ex-niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. Ze staan hen bij als coach, brugfiguur en positief rolmodel.

MINOR LINK richt zich in de eerste plaats op jongeren die door Minor-Ndako begeleid worden. Dat zijn er in het Brussels Gewest zo'n 70 per jaar. De leden van de kerngroep zijn allen jongeren die als niet-begeleide minderjarige vluchteling hun weg vonden in de Belgische samenleving en door Minor-Ndako werden begeleid.

GC De Platoo: tcharmela

Gemeenschapscentrum De Platoo is gelegen aan de rand van het Elisabethpark in een mooi gerenoveerd herenhuis.

Binnenshuis organiseren zij cursussen, concertjes en andere kleinschalige projecten. De grotere activiteiten spelen zich voornamelijk af in en rond het Elisabethpark en andere leuke plekken in de ruimere omgeving. Met een open blik op Brussel in al zijn diversiteit.

De specialiteit van De Platoo situeert zich op muzikaal vlak. Muziek is voor hen een medium om mensen dichterbij elkaar te brengen, om samen van cultuur te genieten.

Tcharmela

Tcharmela is het Arabische woord voor "mengeling" en verwijst naar de mix van mensen en culturen waarin we zijn opgegroeid.

In de zomer van 2016 realiseerde het burgercollectief Bar Eliza, een tijdelijke zomerbar in het Elisabethpark van Koekelberg. Gedurende twee zomermaanden werd de bar, gelegen in het paviljoen Vanaudenhove, door een ploeg van geëngageerde vrijwilligers

en buurtbewoners uitgebaat. Het doel was het reactiveren van de leegstaande ruimte en er een urban refuge van te maken. Kortom een open en herkenbaar ontmoetingsplek voor iedere parkgebruiker. Twee lokale gemeenschapscentra, De Platoo en De Zeyp, waren tegelijk katalysator en motor van dit burgerinitiatief.

Na meerdere buurtvergaderingen bleek echter dat toch niet iedere parkgebruiker even feilloos zijn weg vond naar Bar Eliza. Rondhangende jongeren kwamen wel eens kijken of maakten gebruik van het sanitair, maar werden (nog) geen vaste en geëngageerde bezoekers

In de winter van 2016/2017 opende bar Eliza opnieuw haar deuren open. Onder invloed van een brede programmatie en een aanbod van sport en spel in combinatie met het gure weer verwelkomde Bar Eliza voor het eerst ook jongeren die afspraken in het Elisabethpark. Al gauw kwam vanuit de jongeren de vraag of er na de winter geen jeugdhuis gefaciliteerd kon worden. Vruchtbare grond voor een jongerenproject.

De opdracht: een tijdelijke jeugdruimte mee helpen ontwikkelen, bouwen en ondersteunen. Daarnaast moet deze fysieke ruimte aangevuld worden met een participatief opgestelde set gebruiksregels en omgangsvormen.

Toestand VZW: Young in Biestebroek

De organisatie Toestand vzw staat voor de reactivering van leegstaande of vergeten gebouwen, terreinen en (publieke) ruimten door middel van het creëren van tijdelijke en autonome socioculturele centra. Cruciaal in hun proces is dialoog, creatie, autonomie en actie. Momenteel is Toestand vzw aanwezig op drie Brusselse sites, Biestebroek in Anderlecht, Allee du kaai aan de havenlaan en Marie Moskou in Sint Gillis.

Young in Biestebroek

Biesteboek is een Spontane Actie zone van Toestand vzw. Een Spontane Actie zone is de uitvalsbasis van waaruit Toestand vzw fysieke en mentale ruimte teruggeeft aan de lokale gemeenschap. In 2015 bekwam Toestand een overeenkomst met de gemeente Anderlecht voor de subsidiëring van een tijdelijk wijkcentrum in het kader van het duurzaam wijkcontract Biestebroek. Een duurzaam wijkcontract is een actieplan dat beperkt is in tijd en ruimte. Het wordt afgesloten tussen het Gewest, de gemeente en de inwoners van een Brusselse wijk. Het legt een programma vast met een welbepaalde begroting. Het wijkcentrum van Toestand neemt hierbinnen een sociaal-culturele rol op die focust op sociale cohesie en samenlevingsopbouw. In een eerste fase kon Toestand gebruik maken van een gebouw dat de gemeente in de perimeter van het wijkcontract had aangekocht en nog even zou leegstaan.

Sinds begin 2017 ontwikkelen er zich meer en meer activiteiten op Biestebroek. Veel actieve partners op de Zone zijn initiatieven door en voor jongeren. Toestand omkadert in zijn Straatburgerschapproject deze jeugdige partners. De essentie van project ligt in het aanbieden van fysieke en mentale ruimte om iets op te bouwen. Niet enkel de fysieke ruimte aanbieden, maar ook ondersteuning en begeleiding aanreiken in het uitbouwen van een initiatief. Zo willen ze inzetten op het versterken van partners en hun leden. door het slaan van bruggen tussen verschillende partners wil Toestond komen tot een grotere intergenerationele en interculturele solidariteit die uitmondt in mede-eigenaarschap over het eigen project en de ruimere Biestebroek Site.

Public VZW: Straatburger, wereldburger!

In de zomermaanden van 2016 verenigde buurtbewoners zich onder leiding van Lotte Stoops in Public Vzw. Hun doel, het omtoveren van een in onbruik geraakt stuk Laken met een fantastische zicht op het Brusselse kanaal tot een kleurrijke ontmoetingsplaats. Hun motivatie was historische geïnspireerd. Nadat in 1995 hekken werden geplaatst rond de beeldengroep van Constantin Meunier verdween de enige echte groene speelplek van deze kansarme en zeer jeugdige Brusselse buurt. Het kind moest een naam hebben, dus doopte ze de plaats AU BORD DE L'EAU, Kortweg OBDLO.

OBDLO wil vooral de buurt samen krijgen en bewijzen dat je je eigen lokaliteit en identiteit als buurt echt kan veranderen. de eerste doelstelling, mensen laten genieten van deze plek en de lokale gemeenschap de kans te geven om elkaar te ontmoeten, werd bereikt.

Straatburger, wereldburger!

Concreet wil Public vzw een lokale ontmoetingsplek met zichtbare activiteiten uitbouwen. In een eerste fase willen ze hiervoor een team van lokale jongeren samenstellen dat zich engageert voor de verdere uitbouw van OBDLO. Ze focussen niet op de jongeren als publiek, maar willen ze activeren door hen de kans te geven om hun kwaliteiten en talenten te laten ontplooiën. Op deze manier wil OBDLO jongeren in hun kracht zetten. Dit willen ze doen in samenwerking met lokale jeugdwerkinitiatieven en in complementariteit met andere sterke initiatieven langs het kanaal. Na

de samenstelling van het kernteam wil Public vzw met de jongeren aan de slag rond de fysieke en inhoudelijke invulling van OBDLO en hun rol daarin.

BX Brussels: Street Voices

BX is een warme voetbalclub die, vanuit de maatschappelijke Brusselse realiteit, kinderen en jongeren uitdaagt om hun passie en talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Ze werken daarvoor samen met partnerorganisaties uit het brede middenveld, zodat ze in een stimulerende omgeving kunnen groeien, ontdekken en ontwikkelen.

Een Brusselse club oprichten is geen eenvoudige opdracht. Brussel en haar jeugd, van waar in de wereld ook afkomstig, is divers en complex. Voor BX is het een uitdaging om de jongeren met hun stad in verbinding te brengen.

Naast een sportclub is BX ook en vooral een community. Hun vrijwilligers, supporters en sympathisanten zijn de fundamenten waarop een succesvol verhaal gebouwd wordt. Ze zoeken voortdurend naar een evenwicht tussen het sportieve en het sociale van wat een voetbalclub anno 2016 hoort te zijn.

Street Voices

Het project van BX Brussels is opgebouwd rond het Brussels Panna Championship. Daarbij worden in tien gemeenten van het Brusselse Gewest pannatornooien georganiseerd. Pannavoetbal is een spectaculaire vorm van straatvoetbal waarbij twee spelers het in een 'pannakooi' tegen elkaar opnemen. De matches duren maar maximum drie minuten en zijn per definitie afgelopen wanneer de ene speler de andere door de benen speelt, een panna legt zeg maar. De winnaars van deze voorrondes nemen het

dan later tegen elkaar op in de finale van het toernooi. Deze finale ging op 28 april door in de KVS, de Koninklijke Vlaamse Schouwburg.

BX organiseerde in het verleden al een heel aantal pannatornooien, steeds op vraag van Brusselse organisaties en gemeenten. Vanuit hun positieve ervaringen, waarbij ze merkten dat dit relatief eenvoudig en laagdrempelig concept een divers publiek van niet-georganiseerde jongeren bereikte, besloten ze om tijdens hun straatburgerschapproject hierop verder te bouwen.

Daarnaast gebruikte BX Brussels deze voorrondes ook als inputmomenten voor een stratenquête. Hierin werden jongeren bevraagd over hoe ze kijken naar hun stad en buurt. De resultaten hiervan werden tijdens de finaledag voorgesteld op een straatcongres.

Het is voor BX de bedoeling dat de jongeren die meestappen in het traject rond het Brussels Panna Championship eigenaar zijn over het project. Ze nemen de planning en praktische organisatie van zowel de pannavorrondes als de enquête en de invulling van de finaledag voor hun rekening. Uiteraard worden ze in dit traject begeleid door een professional.

D'Broej vzw - Brusselse rupsen, poppen en vlinders

D'Broej is lokaal werkzaam in 8 kansarme wijken in Brussel. Tezelfdertijd legt ze als koepelorganisatie ook verbindingen tussen die 8 werkingen en hun lokale jongerendoelgroepen. Het projectvoorstel 'Brusselse rupsen, poppen en vlinders' vertrekt vanuit de lokale noden en vragen en onderscheidt drie groepen van stadsjongeren die in hun weg naar (straat)burgerschap kunnen worden ondersteund. Het gaat telkens om jongeren die de WMKJ's (Werkingen met Kansarme Jongeren) van D'Broej op regelmatige basis frequenteren. De eerste groep zijn 'de rupsen', jongeren

die nog niet weten wat hun plek in de maatschappij is, hoe ze willen of zullen evolueren als Brusselse burger en waar hun sterktes en zwaktes liggen. De tweede groep zijn 'de poppen', jongeren bij wie vooral de zoektocht naar hun identiteit leeft. Zij zijn op zoek naar achtergrondinformatie over zichzelf en hun omgeving en hun positie daarin, hebben nood aan discussie om verder te kunnen groeien en stellen veel in vraag. De derde groep zijn 'de vlinders', jongeren die hun vleugels uitslaan in de stad, hun eigen weg bepalen en een stuk energie en inspiratie terug geven aan de stad.

Het project bestaat uit 3 jongerentrajecten: ontmoeting (voor 'de rupsen'), zelfontplooiing (voor 'de poppen') en engagement naar de stad en andere stadsbewoners (voor 'de vlinders'). 'Ontmoeting' omvat 2 gemixte kampen voor jongerengroepen met sterk verschillende sociaaleconomische achtergronden. Gedurende meerdere dagen kunnen de jongeren (soms letterlijk) tot rust komen, opgaan in het collectieve karakter van het kamp en elkaars leefwereld leren kennen op basis van hun interessesferen. Ook de activiteiten staan volledig in het teken van de passies van de deelnemende jongeren. Dat alles gebeurt in een voor de jongeren 'veilige' context.

Het tweede traject 'zelfontplooiing' focust op identiteitsontwikkeling en loopt in verschillende etappes en over langere termijn. Het omvat maandelijkse samenkomsten, vormingssessies rond specifieke thema's, een 10-tal debatten rond interculturaliteit en samenlevingsmix in Brussel en actuele thema's, een aantal projectreizen (de financiering daarvan valt buiten de scope van deze subsidieaanvraag) en een fundraisingsproject.

'Engagement naar anderen' ten slotte bestaat uit 3 jongerenprojecten: de solidariteitsactie Schaarbeek Solidair rond thema's als armoede, prostitutie en druggebruik (cf. concrete pistes in het dossier), een project rond ambassadeurschap in Molenbeek met als spilfiguren drie jongeren die deelnamen aan een Europees vormingsproject rond inclusieve stedelijkheid (met thema's als leiderschap, burgerverantwoordelijkheid, verwerven van organisatietalent, opzetten van trajecten) en de oprichting van een minionderneming met een sociaal doel in Etterbeek.

Wijkacademie Molenbeek - WAC van Molenbeek

Sinds oktober 2016 is in Molenbeek de Wijkacademie Pierron actief. Ze is gevestigd in het gelijknamige gebouw waar zich ook de uitvalsbasis van de Franstalige jongerenwerking La Les bevindt. De werking spitst zich toe op de ondersteuning van een collectief verwerkingsproces n.a.v. de aanslagen en de negatieve perceptie van Molenbeek en Molenbekenaars bij het brede publiek en in de pers. Het idee van de Wijkacademie komt uit Nederland en is daar sterk gebleken in het betrekken van buurtbewoners bij de wijk. Samen met hogeschool Odisee wordt een project opgezet waarbij verhalen van bewoners worden gecapteerd in een digital story.

Het doel van dit projectvoorstel is het financieel en organisatorisch verduurzamen en verankeren van de werking van de Wijkacademie: taakverdelingen structureren, vrijwilligersgroep opstarten, straatetiquette installeren (afspraken voor de buurt en de locatie), communicatie en promotie van de dienstverlening, netwerken in kaart brengen (voor doorverwijzing) en een methodiek en visietekst uitwerken rond straatburgerschap. Concrete activiteiten zijn een feestelijke start op 1 oktober (een breed netwerkmoment en toonmoment van het project i.s.m. Odisee), het creëren van een safe place (afspraken i.v.m. het 'gebruik' van de Wijkacademie) en workshops en andere acties rond thema's als anonimiteit en veiligheid.